

Aquesta història - Alessandro Baricco

El primer capítol, *Obertura*, descriu una cursa automobilística que travessa França l'any 1903. Són quinze pàgines sincopades, líriques, perfectament marinettianes, pròdigues en accidents i en vianants que durant uns segons tenen temps de meravellar-se davant la màquina que està a punt d'esclafar-los. El narrador és omniscient, omnipresent i, posats a dir, omnipotent. Són passatges que fan pensar en les que podria haver escrit Marguerite Duras si hagués estat cronista de rallies.

Una vegada definit el leitmotiv del llibre, Baricco dedica una cinquantena de pàgines a *La infantesa d'Ultimo*. Coneixem els seus pares i el comte D'Ambrosio, que tindran un cert paper al llarg del llibre, però sobretot assistim al moment en què topa amb el primer automòbil de la seva vida. Aquest capítol segueix les convencions realistes, tot alternant convenientment diàleg, acció i descripció.

Però si el lector es pensava que aquest seria l'estil de la resta del llibre topa a continuació amb el *Memorial de Caporetto*, més de setanta pàgines sobre la gran derrota italiana de 1917. Aquest és sens dubte el capítol més aspre, escrit per un personatge interposat que, en la recerca de la veritat sobre la conducta del seu fill durant la batalla, interroga un seguit de companys, entre els quals es troba, també, Ultimo. Per Baricco, la batalla de Caporetto no és només una etapa en la vida del seu protagonista, no és tan sols l'espai que propicia l'adquisició d'un instrument que serà decisiu anys a venir, no és solament l'ocasió de contemplar amb ulls edènics la contrucció d'una carretera, ni tan sols l'ocasió d'enlluernar el lector amb una mostra convincent del subgènere bèl·lic, sinó un fet narratiu gairebé autònom, que desperta en l'autor un seguit de digressions sobre la desaparició de conceptes que fins aleshores havien estat clau en la guerra, com ara els de fortalesa i camp obert, i sobre el naixement accidental d'un element cabdal en l'imaginari del segle vint com és la trinxera. Va ser a les trinxeres de la Gran Guerra, ens ve a dir Baricco, en la sensació de germanor i d'ebrietat que proporciona la batalla als qui la viuen, on es va engendrar el totalitarisme:

“Durant molt de temps després, els supervivents la van buscar a la vida normal, els dies de pau, però sense trobar-la. Fins al punt que a la fi en van fer una reconstrucció, de laboratori, en la camaraderia d'una utopia política que elevava els seus records a ideologia i militaritzava la pau i les ànimes, buscant, amb mitjans atroços, la millor part de tothom. Van portar així a una gran part d'Europa l'experiència dels feixismes –molts creien honestament d'ensenyar als seus pobles i ciutats la puresa que

havien après a les trinxeres-. Però la precisió geomètrica amb què aquell experiment els va conduir a una altra guerra –falenes davant la llum- explica als ulls de la posteritat el que ells potser sabien, però no volien admetre: que sols en la fragància de la matança podia esdevenir real el que per a ells era record i somni.”

Elizaveta, el capítol següent, ocupa un nombre semblant de pàgines. Estructurat en forma de diari escrit per una jove aristòcrata russa que passeja l’enuig per l’Amèrica profunda dels anys vint tot guanyant-se la vida com a venedora de pianos, dibuixa els perfils boirosos d’un personatge que reapareixerà amb força al final del llibre. El dietari prossegueix als anys trenta i als anys seixanta, negant-se a si mateix en una finta literària digna d’un virtuós.

Després de la guerra i de l’amor, arriba el torn de la família. Baricco posa el breu capítol següent, *1947, Sinnington, Anglaterra*, en boca d’un personatge dotat d’una veu peculiaríssima, secundari però pròxim a Ultimo. Ens queden poques pàgines de llibre, i l’autor va preparant la traca final.

1959. Mil milles és una revisitació del primer capítol. Han passat més de cinquanta anys i les curses de cotxes han deixat de ser un perill públic per convertir-se en un acte social. En aquesta trentena de pàgines, un Ultimo madur, que sembla sorgit d’un relat d’Italo Calvino, és un dels escassos éssers humans que es mantenen impermeable davant un esdeveniment com és la cursa anual de les mil milles. Mentre recapacita i es conta a si mateix, el narrador extern se li acosta i se n’allunya com un càmera joganer. Fa l’efecte que la funció del capítol és permetre que el lector agafi aire davant les últimes pàgines.

Titular *Epíleg* el que és pròpiament el final pot ser una forma de modèstia o d’autoindulgència. Retrobem ara el narrador omnipotent i una escena apoteòsica que no és el moment de revelar.

Alessandro Baricco va néixer el 1958 a Torí. Autor de diversos llibres de prosa, teatre i assaig, es va convertir en una celebritat internacional arran de la nouvelle *Seda*, una fantasia executada en seixanta-cinc capítols brevíssims. Polèmic, injuriat per part de la crítica, cal reconèixer que és un autor que s’esforça perquè cada llibre sigui diferent dels anteriors. Al meu parer, *Aquesta història* és el millor llibre que ha escrit.